

Lammert Moll,
zoötechnisch
deskundige
bij de GD

Blijven fokken op scrapie-resistentie

In 1998 is er in de Nederlandse schapenhouderij een scrapiebestrijdingsprogramma van start gegaan. Hoewel er in 2012 voor het eerst geen klassieke scrapie is aangetoond, zien we wel weer een toename van het aantal schapen dat genetisch gezien gevoeliger is voor scrapie. Alertheid blijft dus geboden. GD-zoötechnisch deskundige Lammert Moll was vanaf het begin betrokken bij het programma. Hij beantwoordt een aantal veelgestelde vragen.

Wat is scrapie?

Scrapie is een dodelijke, besmettelijke aandoening van het zenuwstelsel bij schapen en geiten. De verschijnselen treden in de regel op vanaf een leeftijd van anderhalf jaar. Dromen, smakken en afzonderen van het koppel zijn de eerste verschijnselen. Daarna zien we vaak jeuk (krabben), trillingen aan de kop, schrikgedrag en vermagering.

Kunnen alle schapen scrapie krijgen?

Of een schaap scrapie krijgt is erfelijk bepaald. Dieren met het genotype ARR/ARR krijgen geen scrapie en dieren met het genotype VRQ/VRQ zijn het meest gevoelig om scrapie te krijgen. Alle nakomelingen van resistente rammen (genotype ARR/ARR) hebben minimaal éénmaal ARR in de genen.

Wat was het doel van het scrapiebestrijdingsprogramma?

Het doel van de bestrijding was om zoveel scrapie-ongevoelige fokrammen te telen dat alle schapenhouders in Nederland een scrapieresistente fokram konden inzetten. Vanaf 2004 mochten volgens de rammenverordening alleen fokrammen worden ingezet die erfelijk ongevoelig zijn voor scrapie. In 2007 is de rammenverordening komen te vervallen en is het scrapiebestrijdingsprogramma een vrijwillig GD-programma geworden (zie ook pagina 9).

Is scrapiebestrijding succesvol?

De sectorbrede inzet van ARR/ARR-dekrammen heeft zeker

zijn vruchten afgeworpen. In 2012 is er geen klassieke scrapie meer aangetoond tijdens het hersenonderzoek bij geslachte en gestorven dieren. In 2002 waren dit bijna 2 gevallen per duizend geteste dieren. In 2009, 2010 en 2011 werden er in totaal in Nederland respectievelijk maar 3, 2 en 1 bevestigde gevallen gevonden.

Hoe is het genotypeverloop door de jaren heen?

De GD onderzoekt jaarlijks de genotypeverdeling per geboortjaar om zo het effect van de scrapiebestrijding te volgen. In 1997 was het percentage schapen met het scrapieongevoelige ARR/ARR-genotype maar 15%, terwijl in 2012 het percentage is gestegen tot 99,5%. Waarbij het belangrijk is te realiseren dat het in 2012 genoemde percentage voor ca. 97% is gebaseerd op nakomelingen van ARR/ARR-ouders van scrapieresistente bedrijven. Bij de in 2012 door de GD onderzochte bloedmonsters had 81,7% het ARR/ARR-genotype, maar neemt ook het percentage met het scrapiegevoelige VRQ-genotype (0,6%) toe. Bij het onderzoek op geslachte en gestorven dieren in 2012 bleek maar 48,4% van de dieren genotype ARR/ARR te hebben.

Wat is uw advies aan de schapenhouder?

Het blijft voor iedere schapenhouder van belang om een scrapie-resistente ram in te zetten. De scrapiebestrijding in Nederland is tot nu toe succesvol gebleken, laten we dat ook zo houden.